

Gorenjec

Št. 5. Leto XIX. - Kranj, 1. februarja 1935.

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmayerjev trg štev. 1.
Telefon št. 73. "Gorenjec" izhaja vsako soboto. Dopise sprejema
uredništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vradejo. Nefranki-
ranih pisem ne sprejemamo. — Naročnina za "Gorenjca":
celotno 40 Din, polletno 20 Din, četrletno 10 Din, pos. št. I Din.

List za gospodarstvo,
socialno politiko in prosveto

Senatorske volitve in Gorenjska

Kakor beremo v naših časopisih in očemer se je celo v Kranju vršila posebna konferenca, bodo naši veljaki imeli dne 3. februarja izbirati med dvema kandidatnima listama. Ena izmed njih je bila postavljena v Beogradu po glavnem odboru JNS, druga pa je nevratalna lista g. Žebota. Na tej listi kandidirajo pred vsem slovenski javni delavci in župani. Zanimivo je, da samo na tej listi kandidira zastopnik Gorenjske. Pričakovali bi sicer po vseh pripravah JNS stranke, da bo ta vsaj enega izmed kandidatov izbrala iz vrst gorenjskih požrtvovalnih nacionalnih delavcev. To bi pričakovali toliko bolj upravičeno, ker niti JNS, niti stranke, ki jo sestavlja, doslej niso Gorenjske dovolj mogle zastopati.

Kakor je splošno znano, so prijavljali kandidature tudi gorenjski voditelji te stranke, pa se glavnemu vodstvu ni zdelo potrebno uvaževati gorenjskih kandidatov, čeprav so mnogi izmed njih priznani javni narodni delavci. Uvaževali niso niti posameznih stanov, niti zaslužnih prosvetnih in kulturnih delavcev. Mi sicer ne moremo o tem odločati, hoteli pa smo samo pridobiti za Gorenjsko zmožnega zastopnika. Radi tega so gotovo slovenski župani postavili na drugo mesto kot kandidata znanega javnega delavca, ki ima za Gorenjsko priznane zasluge, g. Štrečina, kateremu upamo, da bodo poverili posebno gorenjski župani in drugi upravičeni volivci svoje zaupanje pri glasovanju. To je toliko bolj važno, ker le na ta način bo mogoče, da dobi Gorenjska v senatu svojega zastopnika.

Še senat

"Pohod", glasilo nacionalistov, piše v članku „Tudi mi smo veseli!“ marsikaj o volitvah v senat. Ko obsoja kandidaturo g. Ivana Pucelja, ker bi prišel na poslansko mesto njegov poslanski namestnik dr. Hans Arko, znani nemški nationalist v Kočevju, pozdravlja baš radi tega nacionalnega momenta kandidaturo g. Žebota.

Nadalje poroča „Pohod“:

Vemo in lahko ugotovimo, da je bil g. Pucelj pri sestavljanju sporazumne liste opozorjen, naj se umakne rajš med namestnike na senatorski listi, pa se za to opozorilo ni zmenil, čeprav so se ta priateljska opozorila sklicevala baš na okolnost, da bo prihod dr. Hansa Arka v Narodno skupščino izval silno ogorčenje med vsemi nacionalnimi elementi, pa naj pripadajo tej ali oni skupini in naj bodo predstavniki tega ali onega političnega naziranja. G. Pucelj se ni zmenil za ta opozorila! To si je treba zapomniti ne samo za 3. februar 1935, ko se bodo vršile senatorске volitve, marveč tudi za vso bodočnost, zlasti tudi za volitve v Narodno skupščino.

So gotove meje, preko katerih ne sme iti politik niti kot oseba niti kot predstavnik neke politične grupacije. Te meje so začrtane s často in ponosom naroda, kateremu politik pripada in česar interesu naj bi služilo vse njegovo delovanje. Kakšen je položaj Slovencev v nešrečnem kočevskem otoku, o tem nam ni treba praviti. Vprašajte dobre Slovence tam dol, pa vam bodo vsi ne glede na svoje politično prepričanje odgovorili, da so postali Slovenci v svobodni Jugoslaviji narodna manjšina in da gospodarijo nad njimi kočevski Nemci. Nemci imajo večino v kočevskem občinskem odboru, čeprav ima Kočevje le eno tretjino nemških prebivalcev. Ob priliki komasacije so bile nove, komasirane občine stvorjene tako, da se je ugodilo vsem željam kočevskim Nemcem. Ni čuda, če stiskajo Slovenci svoje pesti in komaj čakajo prilike, da bodo obračunali z nemškimi očeti in slovenskimi pokrovitelji te nacionalne blaznosti. — Obstaja je drug načrt, napravljen od nacionalnih Slovencev in odobren tudi od naših narodno-obrambnih faktorjev, toda pripadet je, ker je moral propasti, da niso nekateri slovenski politiki zgubili upanja na kroglice nemških Kočevarjev. O vsem bomo govorili še podrobno, pa ne v tisku, marveč na javnih zborih, kajti tam dol v Kočevju je prišel trenutek, ko moramo reči: „Do tu in ne dalje!“

Gospod Pucelj, ali ni čudno, če moramo mi, jugoslovenski nacionalisti, javno izraziti željo, da ne pride v senat Vi, marveč da naj pride v senat mesto Vas g. Žebot? Smo toliko pošteni in odkriti, da javno podčrtamo to iskreno željo, kajti le na ta način bosta slovenski del našega naroda in slovensko Kočevje očuvana sramote, da bi jih zastopal v Narodni skupščini kraljevine Jugoslavije dr. Hans Arko, kočevski Nemec in predsednik švabskega Kulturbunda.

Družina

Ljudje, ki prisegajo na materialistične nauke, so prepričanja, da narodi, ki dosežejo višek svojega kulturnega udejstvovanja in življenja, polagoma zopet padajo in končno izginejo iz svetovne zgodovine. Tako pravijo se je zgodilo z Egipčani, Asirci in Babilonci, isto se je zgodilo z nadarjenim grškim narodom, a najbolj drastičen primer so pa Rimljani. Ko je mogočni rimski narod dosegel višek svoje kulture, je naglo propadel in postal plen nomadskih narodov. Isti proces, tako sklepajo nadalje, bodo napravili evropski narodi, kajti hitro bodo dosegli višek kulture, in ne pomaga nobeno sredstvo in nobeno zdravilo, ki bi jih rešilo gotovega propada. Torej po mnenju teh ljudi smo kot narodi zapisani gotovi smerti in je takorekoč škoda vsakega poskusa rešitve, ker moramo itak nujno propasti in iti z zaton. Torej bo le res, kar prekujejo nekateri, da se Evropa bliža svojemu koncu in da bo na nase mesto stopila nova rasa, menda rumena.

Drugi so spet mnenja, da je moč in rast naroda odvisna zgolj od gospodarskega položaja. Če je narod gospodarsko trden in bogat, potem se bo ohranil, če je pa narod gospodarsko šibak, potem bo podlegel.

Dejstvo je, da je na teh trditvah nekaj resnice, vendar pa življenje posameznih narodov ne zavisi samo od govorov kulturne ali gospodarske trdnosti, marveč je življenje narodov odvisno od zdravja in trdnosti posameznih družin, ki so celice občestvenega življenja narodov in držav. Da so pa te celice zdrave in močne, pa ni odvisno od tega, ali so kulturno bolj ali manj na višku in gospodarsko trdne. Saj vidimo, da so n. pr. one družine, ki so morda kulturno na višku in tudi gospodarsko trdne, vendar vse razdrapane in uničene, dočim so pa družine, ki so v gospodarskem pogledu zelo na šibkih nogah, vendar zdrave in sveže, kulturno pa več ali manj visoko stoječe. Take družine dajejo človeški družbi lep kontingent izvrstnih ljudi, ki z vso vestnostjo služijo skupnosti.

Države hranijo v svojem osrčju dragocen vrelec, iz katerega se porajajo novi ljudje, novi verniki, novi državljanji, novi branilci naroda in države. Če se ta zaklad, ta biser, sveti v svojem prvotnem sijaju in blesku, kakor mu ga je določil in načrnil Bog, potem blagor narodu, blagor državi. Če države skrbno negujejo in varujejo ta zaklad, potem skrbijo same za sebe in dovajajo življenjski sok samim sebi. Če pa države in narodi pozabljajo na to družinsko ustavljeno in jo morda celo oskrunjajo, potem gorje državam in narodom. Bogu bodi potoženo, kako je sveta ustanova družine mnogokje oskrunjena in zmaljena. Pravi obraz družine je zaštrt, da celo naravnost oskrunjena. Kako globoko sta padla družina in družinsko življenje zaradi gospodarske stiske, priznamo, a še bolj pod vplivom nevere, liberalizma, socializma in komunizma ter se odmaknila od onega idealnega razmerja, ki ga ji je namenil Bog.

Če hočemo vedeti, kaj sta napravili človeška neumnost iz zloba iz svetega družinskega življenja, potem je dovolj, da pomislimo samo na Rusijo, kjer je pravo družinsko življenje popolnoma zmaličeno in oskrunjeno. Boljševizem ni preje miroval, dokler ni družinskega življenja razbil, ko je namesto zakona v krščanskem smislu uzakonil neke vrste zakonsko življenje, ki v svojem bistvu nič drugega, kakor navadna prostitucija. Le kam bo prišla družina, če

se bo splošno oklenila boljševiških nazorov o zakonu, družini in družinskom življenju sploh. Takšen eksperiment more pač prenesti le ruski narod, ki ima v sebi še toliko zdravja in moči, da ga ni mogel uničiti niti boljševizem. Če bi se morebiti delali na kakšnem drugem narodu taki poskusi, bi bil že narod uničen. Če bi že zaradi nobenega drugega razloga ne bili proti komunizmu, moramo biti že zato, ker je uničil, kjer je prišel na vladu, zakon, družino in družinsko življenje sploh.

Še hujše kakor zunanje nevarnosti za propad družine so notranje nevarnosti. Družine bodo le tedaj zdrave in bo po njih zdrav in močan tudi narod in država, dokler bodo postavljene na trden temelj. Ta temelj pa je zdrava vera, ki človeka vsega prevzame in preoblikuje v njegovem mišljenju in delu. Nevera je grobokop družinskega življenja. Vsaka novo oblikovanje, vsaka reforma skupnega življenja se mora začeti pri družini, ker je družina celica države. Reforma družine pa se mora izvršiti na krščanskih temeljih, kajti na nobenem drugem temelju se ni posrečilo ozdraviti družine in jo tudi v bodoče ne bo mogoče. Zakon in družinsko življenje nista morda iznajdba človeka, marveč je božja iznajdba in ustanova, ki jo človek

ne sme in ne more spremenjati. Zakon, ki je temelj družine, je od Boga ustanovljen in nihče ne sme na njem kaj rušiti, ne na edinstvi, ne na razvezljivosti in ne na kakem drugem bistvenem delu zakona.

Pravijo, da je človeška družba prodala, da propadajo narodi. Če vidi hišni gospodar, da je njegova hiša omajana do temeljev, da so leseni deli prispevali že vsi trohneli in zidovi razpolakan, potem ne bo šel hiše slikati od zunaj in znotraj. Tako delo bi bilo nesmetno in otroče. Istotako ni mogoče bolne družine zdraviti z zunanjimi reformami, ampak jo je treba zdraviti z notranjimi sredstvi in to so krščanski nazori o družini.

Pred približno 20 leti je Wiess v svoji apologiji krščanstva zapisal naslednje besede: Če se ne posreči ljudi prepričati, da je treba človeško družbo zdraviti pri korenini, to je pri družini, potem je sploh odveč govoriti o socialnem vprašanju. Ozdravljenje in posvečenje družin sta dva pojma, ki se jim mora dati meso in kri in potem je socialno vprašanje po veliki večini rešeno.

DELAVSTVO

Kranjsko delavstvo sodi

Zadnji teden so se delavske vrste v kranjskih tovarnah zganile. V Jugobruni in Jugočesi so se vršile volitve obratnih zaupnikov, ki so dvignile mnogo hrupa in razčistile marsikaj.

JUGOBRUNA

Volitve obratnih zaupnikov so se vršile v soboto 26. januarja in sicer po skrajšanem volivnem postopku. Ob 13 so vlagali kandidatne liste. Vložile so jih vse tri organizacije. Volivni odbor s predsednikom Delavske zbornice ... Kopačem je rdečo in plavo listo potrdil, dočim je belo ovrgel in dal 20 minut časa za popravek. Ker pa je predstavnik liste JSZ določen rok za nekaj minut zamudil, so se volitve kljub protestu vršile brez liste JSZ.

Ko je delavstvo, ki je pričelo voliti ob pol 14, zvedelo, da je lista JSZ ovrgena, je nastalo med njim silno razburjenje. Na volišču so se odigravali burni prizori, ko je razburjeno delavstvo dajalo duška svoji nevolji nad volivnim odborom.

Večina zavednega delavstva, ki bi odalo svoje zaupanje Jugoslovanski strelkovni zvezi, sploh ni šla voliti, dočim so drugi spet trgali obe, rdečo in plavo glasovnico in jih dajali v kuverte, nekateri pa mesto njih celo letake JSZ.

Tako moremo razmeti izid volitev, ki je bil sleden: Izmed 1008 volivnih upravičencev in tovarni je glasovalo le 655 volivcev, in sicer za rdeče 404, za plave 100, neveljavnih glasov pa je bilo 151! Na podlagi tega izida so dobili rdeči 13 zaupnikov, plavi pa 3.

Večina delavstva je ostala na ta način brez zaupnikov, ki jih je hotela dobiti z listo JSZ. Med člani JSZ, ki jih je v tovarni nad 250, je nastalo veliko razburjenje in vsi zahtevalo ponovne volitve. Zaradi tega je JSZ vložila priziv na Inspekcijo dela, naj razpiše zaradi mnogih nepravilnosti ponovne volitve.

JUGOČESKA

V tovarni Jugočeski so se vršile volitve v nedeljo 27. januarja dopoldne. Vložene so bile liste vseh treh organizacij. Zaradi neprimerenega časa in slabega vremena se volitev mnogo delavstva ni udeležilo. Izid volitev je bil sleden: rdeči 140 glasov, beli 138, plavi 70, neveljavnih glasov je bilo 27, med temi večinoma glasovi za JSZ. Na podlagi tega rezultata so dobili rdeči 6 zaupnikov, beli 6 in plavi 3 zaupnike. Letoski izid je torej ves drugačen, kakor lanski, ko so dobili rdeči vseh 15 zaup-

nikov, dočim so zdaj padli na 6. Delavstvu se odpirajo oči... Volitvam je prisostvoval tudi predsedni Del. zbornice Kopač. Med njim in plavimi je prišlo do prav burnih prizorov. Preslišati je moral mnogo očitkov, med njimi tudi, ker se je kot delavski voditelj pripeljal med kranjsko delavstvo z luksuznim avtom (gotovo na račun Del. zbornice, ki jo delavstvo s stranom stranom vzdružuje z lastnimi prispevkji).

TEKSTILINDUS

Na Gaštu se volitve še niso vršile zaradi zavlačevanja soodločajočih ljudi. Ko je JSZ predložila podjetniku volivni odbor v podpis, je ta med delavstvom izvedel glasovanje, ali je za volitve obratnih zaupnikov. Delavstvo je v veliki večini glasovalo za volitve in s tem dokazalo delavsko zavednost. Kljub temu pa je predsednik Delav. zbornice Kopač pod roko uredil to zadevo s podjetjem in določil za vsako organizacijo po dva zaupnika, ki naj bi bili postavljeni brez volitev. Delavstvo seveda takega diktata s strani marksistov, ki jih je v tovarni le peščica, ne priznava in se bo tudi pritožilo na Inspecijo dela proti taki kršitvi delavskih zakonov. Gotovo pa bo volivni izid v Tekstilindusu povsem drugačen, kakor si ga želete in predstavljajo rdeči generali.

INTEX

V tovarni Intex ne bo volitev obratnih zaupnikov. Kranjskemu delavstvu v informacijo samo tole: JSZ je bila pripravljena postaviti z rdečimi skupno listo. Toda vodilni ljudje pri rdečih so to odklonili. Zdaj vidimo, kdo krši delavsko enotno fronto, o kateri rdeči toliko govore.

OSTALA PODJETJA

JSZ je vpeljala volivni postopek tudi v tovarni Žabret v Britofu in v Tiskovnem društvu v Kranju.

ZAKLJUČEK

Delavstvu se odpirajo oči. Začelo je postajati zavedno, naveličalo se je lepih krilatic in bojevitih besed in hoče resnega strškovnega dela. V JSZ vidi rešitev in med delavstvom gre glas, da će ga bo sploh katera organizacija rešila, bo to bela. V tem se delavstvo ne moti. Treba pa je, da se organizira in se z združenimi močmi ramo ob ramu začne boriti za svoje pravice. Zato je, delavci, naša največja dolžnost in nalo-

ga: V organizacijo in po organizaciji v lepo bodočnost!

Občni zbor JSZ

Strokovna skupina delavstva in nameščestva JSZ v Kranju vabi vse člane na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 10. januarja ob 9 dopoldne v Ljudskem domu v Kranju.

Dnevni red: Poročila 1. predsednika, 2. tajnika, 3. blagajnika, 4. gospodarja, 5. revizorjev, 6. zastopnika centrale, 7. volitev novega odbora, 8. slučajnosti.

Clani JSZ Kranj bodo v teku prihodnjega tedna prejeli tiskano poročilo svoje skupine za zadnje leto delovanja, in sicer pregled strokovnega in prosvetnega dela organizacije in blagaj. poročilo. Izvolečili jih bomo zaupnikom, ki naj jih razdele članom svojega področja. — Posebna skrb članov pa naj bo, da se občnega zbora kljub vsem zaprekam udeleže!

Odbor JSZ Kranj.

ŠKOFJA LOKA

Jugoslovanska strokovna zveza je imela preteklo nedeljo redni občni zbor. Ugotovili so, da kljub raznim zakonom ne bo prišlo delovno ljudstvo do svojih najskromnejših pravic drugače kot le v trdni organizaciji. Pri volitvah je dobil stari odbor polno zaupanje in je bil soglasno za nadalje izvoljen. Delavci in delavke, vsi v organizacijo!

TRŽIČ

Volitve obr. zaupnikov. Dne 25. januarja so se vrstile v predilnici volitve obratnih zaupnikov. Marksistični sodrugi in sodružice so se tudi to pot poslužili zvijača, laži, intrig itd. Vsačko sredstvo jim pride prav in agitaciji proti svojemu nasprotniku.

Imeli so pa svojo listo tudi narodni socialisti.

Zanimiva seja

Vodovodnega odbora

Dne 28. januarja 1935 popoldne se je vršila redna seja vodovodnega odbora. Konstituirati je bilo predvsem nov odbor. V smislu vodovodnega štutata je predsednik odbora vsakokratni kranjski župan. Izvoliti je bilo treba še blagajnika. Predsednik odbora Ciril Pirce je bil mnenja, naj se izvola za blagajnika ing. O. Gros. Župan Umnik Anton iz Senčurja pa je nato predlagal izvolev dr. F. Šemrova, ki je bil nato tudi izvoljen. Z izvolitvijo dr. Šemrova za blagajnika je bilo konstituiranje končano.

Proračun za l. 1935-36 izkazuje dohodkov Din 70.350, izdatkov D 115.640,

tako da se pokaže primanjkljaj 45.310 Din, ki se ima kriti po posebnem ključu med občine Kranj, Senčur, Preddvor in Trboje.

Pri razpravljanju o proračunu se je razvila obširna debata o plači in dohodkih vodovodnega mojstra, ki je seji prisostvoval. Njegova mesečna plača znaša 3000 Din, poleg tega pa ima še 3000 Din novoleine nagrade in nekaj odstotkov od vodovodnega materiala, ki ga strankam dobavlja pri instalacijskih delih vodovodnega odbora. Glede te zadnje postavke se je razvila obširna debata o instalacijah in delih, katere izvršuje vodovodni mojster. Po izjavi predsednika C. Pirca so se sedaj izvrševala instalacijska dela vodovodnega odbora na ta način, da je dobavljal material vodovodni mojster sam. Sedaj se je pa na predlog dr. Šemrova sklenilo, da je strankam na prostoto dano, da izvrše vodovodno instalacijsko delo na svoj lasten račun, da si nabavijo instalacijski material, kjerkoli hočejo in po komurkoli in da tudi instalacije izvršijo po poljubnem instalaterju ali pa da izvrše instalacijska dela tudi po vodovodnem odboru. V slučaju, da delo izvrši vodovodni odbor, nima več nabaviti materiala vodovodni mojster sam na svoj račun, ampak izključno le na račun vodovodnega odbora. V slučaju, da izvrše vodovodne instalacije privatni koncesionirani vodovodni instalater, mora vodovodni odbor izvršeno napravo po svojem organu pregledati in odobriti.

V fond za obnovo in razširjenje vodovoda so dosedaj prispevale zainteresirane občine letno 10.000 Din. Član odbora direktor v. p. I. Košnik pa je predlagal, naj se ta fond letos zviša kar na 30.000 Din za vsako občino. Temu nesproti je župan A. Umnik opozarjal, da v teh težkih časih gospodarske krize ni mogoče davkopalcevalem nalagati brez nujne potrebe še novih bremen, ko že sedaj pod težo davkov omagujojo. Zato tudi nadzorne oblasti, finančno ministrstvo in banska uprava naravnost prepovedujejo vsako zvišanje bremen. Opozarjal je zlasti, da ne kaže nabirati denar v tako težkih časih za namene, za katere še ni nikakih načrtov in se zato niti ne ve, zakaj se bo denar porabil. Slednjič je predlagal, naj se mesto zvišanja prispevka na 30.000 Din, rajši ta prispevki zniža na 5000 Din. Razvila se je daljša debata, v kateri je z velenjem zagovarjal I. Košnik svoj predlog in pri katerem je prišlo do malega incidenta, o katerem bomo mogoče še poročali. Nato je bil njegov predlog zavrnjen, pač pa sprejet predlog A. Umnika in bo tedaj letošnji prispevek znašal le 5000 Din. Slednjič se je še sprejel

predlog dr. Šemrova, da se bo v bodoče pobiralo za ta fond od zgradb, ki se bodo zidale v vodovodnem okolišu, takša v višini pol odstotka od zneska vredno-

sti do 100.000 Din, preko tega pa 1 odst. od vrednosti stavbnega proračuna, vendar pa mora znašati najmanjša pristojbina 100 Din.

Tedenske novice

IZ UPRAVE. Vsem, ki so preteklo leto prejemali list, a ga še nosi plačali, smo poslali opomine. Prepričani smo, da nam zaostanek čim prej nakažejo. Mnogi nam nakažejo več, kakor pa znaša naročnina; vsem tem se njlepše zahvaljujemo in želimo, da bi imeli čim več posnemovalcev.

KRANJ

Kulturna prireditve v Crni mlaki na odru. V Ljudskem domu bodo uprizorili to velezanimivo Golijevi igro naši znani igrači, ki jih imenuje tudi poseben lepak. Igra se vrši v petek 1. februarja ob 8 zvečer ter se ponovi v soboto in nedeljo, obakrat ob 4 popoldne.

Sestanek absolventov kmetijskih šol kranjskega okraja se vrši v nedeljo 3. februarja ob 9 dopoldne v Kranju v hotelu Stara pošta. Na dnevnu redbo bo glavna točka razprava o stnovskih vprašanjih. Udeležba za absolvente obvezna.

Sestanek delegatov „Boja“ za kranjski, radovljiski in škofjeloški rezec se vrši v Kranju dne 10. februarja ob 9 dopoldne v dvorani hotela Stara pošta. O položaju poročajo tovariši OIO Boja iz Ljubljane. Vse skupine Boja naj posljejo čim več delegatov, ker se bo razpravljal o zelo važnih zadevah.

Občni zbor Boja. Članstvo krajevne skupine bojevnikov Združenja borcev Jugoslavije Boj v Kranju vabimo na redni občni zbor, ki se vrši 9. februarja ob 8 zvečer v dvorani hotela Stara pošta. Poleg običajnega dnevnega reda je na vrsti tudi sprememb pravil. Udeležba je obvezna.

Odbor.

Tiskovno društvo v Kranju

ima še na zalogi dve knjige in sicer:

Plebanus Joannes

Spisal Ivan Pregelj. Broširano.

Hči Brezmadežne

Molitvenik. Spisal Fr. Bleiweis, Vezana z rdečo obrezo.

Cena zelo znižana.

Tat v župni cerkvi. Zadnjič smo poročali, da je nekdo ukradel kar cel železni nabiralnik pri kipu Male Terezije v župni cerkvi. Kranjska žandarmerija je takoj osumila nekega fanta,

I. delavsko konzumno društvo je najsolidnejši, najcenejši nabavni vir za vsakega konzumenta! Ali si član te zadruge? — Ali kupuješ vse pri zadruzi?

Lavtičar Josip:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem v dobi turških vpadov.

Nadaljevanje

„Saj imajo vile, kose, sekire“, je našteval Mali.

„S takim orožjem ne bodo dosti opravili“, je rekel župan. „Vprašam te tudi to: Kdo bo kmeta vodil v boju?“

Zdaj je bil Mali na koncu s svojimi odgovori. Dostavil pa je:

„Saj kar nas je kmetov iz tega kraja, ne bomo sovražno nastopali zoper grščaka na Gutengbergu. Nimamo povoda za to. On nam prizanaša, kjerkoli more.“

„Da“, je pritrdir Grašič. „Ne smemo tudi pozabiti, kako blago srce ima grofica Agneza. Povsod rada pomaga, kjer vidi kakšno potrebo. Zato prezirajmo tiste, ki govorijo zoper našo gospodo. Vem, da si tudi ti mojih misli.“

„Gotovo in brezvomno“, je dejal Mali odločno.

IV.

PROCESIJA V CRNGROB

Mož z ženo, brat s sestro skup na božjo pot gredo.

Zupnija v Križah pri Tržiču je imela staro oblubo, da bo šla vsako leto na binkoštni ponedeljek s procesijo v Crngrob. Iz zapisnikov ni znano, kdaj in zakaj so ljudje naredili to oblubo. Znano pa je, da so jo včasih držali. In tako je bilo tudi leta 1471. V nenavadno velikem številu so se zbrali omenjeni ponedeljek zgodaj zjutraj v cerkvi. Menida jih je prišlo zato tako veliko, ker so Turki spet silili na Kranjsko. Dobro, da

božjepotniki niso vedeli, kje so že bili Turki binkoštno nedeljo in binkoštni ponedeljek.

Po opravljeni zgodnji božji službi so se župljeni uvrstili v procesijo ter šli v spremstvu domačega duhovnika med petjem in molitvijo tja do znamenja pri cesti. Od tu je potoval v Crngrob vsak, kakor je hotel, peš ali z vozom, sam ali v tovariji. Določeno je bilo samo to, da bo skupni vhod v crngrobsko cerkev ob desetih dopoldne, ko se začne glavna božja služba. Ker so računali iz Križev v Crngrob pet ur preškoje, je lahko vsak v tem času dospel do cerkve.

Navada je bila, da je šel iz vsake hiše vsaj eden na to božjo pot. Ni treba omenjati, da je bil med romarji tudi kriški župan Janez Grašič. Lepo je osnažil konj, mu dal najboljšo opravo ter ga vpregel v voz, ki ga je rabil le v redkih časih. Ko je povabil se gospoda vikarja, da je prisodel, sta se odpeljala v Kranj in dalje proti Crngrobu. Tudi Lenca bi se bila lahko peljala z njima, pa je šla rajši peš s tovarisci svojih let.

Ta brezkrbni mladi svet! Koliko veselja in nad, žalostnih skušenj pa nobenih! Le vreme se je držalo tako kislo. Družba je šla v Kranju čez leseni savski most ter obiskala poleg mostu stojec župnijsko cerkev sv. Martina. Majkdo ve dandanes, da je zdaj na tistem kraju, kjer je stala stara šmartinska cerkev, kranjski kolodvor.

Veliko vzrokov je vplivalo, da so jo podrlji. Bila je že tako zastarella, da je niso hoteli več popravljati. Postala je tudi premajhna zaradi mnogoštevilnega ljudstva. Vrh tega je bila zgrajena tako blizu Save, da so ob času povodnji pljuskali valovi proti cerkvemu zidovju. Takratni šmartinski župnik Urban Kavalir je začel leta 1726 resno mi-

sliti na zidanje nove cerkve. Ljubljansko škofijstvo je sporočilo župniku, da nima nič zoper zidavo, ako se vsaj polovica župljanov pismeno zaveže, da dobitjo lep prostor za cerkev, župnišče, kaplanijo in mežnarjevo stanovanje. To se je zgodilo. Izbrali so ugoden svet bližu Stražišča in obljudili, da bodo preveli stroške za zidanje. Župnik Kavalir se je trudil celih osem let z zgradbo nove hiše božje, njenega posvečenja pa ni učakal, ker ga je bil Bog poklical po platičilo leta 1734. Tri leta po njegovem smrti pa je knezoškop Feliks grof Schrottenbach posvetil novi dom sv. Martina.

Naši romarji so potovali skozi Stražišče, Bitnje in Zabnico v Crngrob. Toda hudo jim je nagajal dež po znanem starem pravilu, da rado dežuje binkoštna praznica. Ker v tistih časih še niso poznali dežnikov, so nosili moški klobuke s širokimi kraji ter plašče iz pletenega bičevja. Ženske so se varovale dežja z nepremočljivimi rjuhami, razpetimi čez glavo. Ob desetih je dospela načina procesija skozi glavna vrata v Marijino svetišče. Toda gneča! Vsa prostorna cerkev je bila natlačena z romarji. Veliko pa jih je moral ostati zunaj cerkve.

Romarji so občudovali mogočno zidovje hiše božje. In še posebej zvonik, kakšen velikan! Njegova vnanja širjava pri tleh 10 metrov, debelina zidu pa 3 metre ni nobena malenkost. Človek bi mislil, da so to trdnjava postavili stari Rimljani. Toda sezidali so jo kristjani. Dobro jim je služila kot zavjetje ob hudi turški napadih. Notranje cerkvene stene so bile okrašene s slikami iz svetega pisma in iz življenja svetnikov. Močni težki slopovi pričajo še dandanes, da je bila prvotna cerkev zgrajena v zgodnji dobi gotskega sloga.

Pred glavnim oltarjem je stopil častitljivi gospod Pankracij Ecker, župnik patrijarhalne cerkve v Stari Loki. Med manšo se je razlegalo navdušeno skupno petje romarjev. Po dovršeni božji službi je bil slavnostni govor pod milim nebom, ker je dež prenehal. Vse ljudstvo je vredno iz cerkve in vsak je hotel biti v govornikovi bližini. Ljudje so namreč zvedeli, da bo pridigoval glasoviti ljubljanski minorit pater Ambrož iz reda sv. Frančiška Serafinskega. Patra Ambroža so klicali v razne kraje za govornika, ker sta bila njegova apostolska gorenčnost in njegov mogočni glas znana tudi izven mej kranjske dežele. Vselej je začenjal z mirno besedo, jo stopnjeval v vedno krepkejših izrazih ter prešel naposled v tako navdušenost, da je omečil najbolj trda srca. Dostikrat je izvabil s svojimi izvirnimi primerami tudi smeh iz ust poslušavcev. Toda prav to mu je bila prilika, da je smeh sledila resnoba, ko je pater z gromovito besedo šibal slabo življenje ter povzročil glasen jok med ljudstvom. Ko je šel z govorniškega odrad, ga je množica obleplila z vseh strani, mu dajala blagoslavljati rožne vence ter mu iz hvaležnosti poljubovala roko. Marsikdo je dejal: Patra Ambroža bi šel poslušati več ur daleč.

Najstevilnejšo procesijo je pripeljal Urbanček iz Vodic. Ta je stopil po patrovi pridigi na cerkveni prag ter začel romarjev govoriti. Ljudje so ga dobro poznavali, ker jim je že na drugih božjih potih kaj spodbudnega povedal. Peljal jih je že večkrat v Velesovo, na otok blejskega jezera in enkrat na Sv. Višarje. Zato so mu obče rekli „vojvoda“. Imel je prirojen dar govora in živahnega ponaša, da so ga vsi radi poslušali.

njen delavkam iz sosedne vasi. Opomin je že nekaj zaledel.

V domu bodo v nedeljo gostovali Britofljanji z narodno igro „Krivoprisežnik“. Začetek ob 3 popoldne.

BRITOF

Nekateri neprizadeti že zelo težko čakajo, da bi naša vas dobila kar najhitreje novo ime. Točka Britofljanji smo vsi brez najmanjše izjeme od prvega do zadnjega za to, da naša vas Britof ostane tudi z naprej Britof. Prepričani smo namreč, da ta uboga besedica čisto nič ne more škodovati.

Zato prav čisto nič ne dvomimo, da bodo oblasti upoštavale želje vsega prizadetega ljudstva in nas pustile tudi za naprej mirno prebivati v Britofu.

Novo življenje. Naša vas je postala še zadnje čase točka, na katero so uprte oči sosednih vasi, ker so povsod radovedni, kako se bo imenovala njih sosedna v bodoče. Da vas ponovno zaživi, je poskrbel tudi dramatični odsek protostoljne gasilske čete. Na svečnico ob 3 popoldnu v domu uprizorili narodno igro Krivoprisežnik. Dramatičnemu odseku želimo mnogo uspeha, naj svoje misli usmeri po krščanskih načelih. Naj jim bo misel „Z Bogom za narod“ vedno živa. — Igro bodo ponovili v nedeljo ob 3 popoldne tudi na Primskovem.

TRŽIČ

Smrt kosi. Ivana Babič, stara 21 let, je dobila tako hud prehlad, da je morala nenadoma v bolnico. Operacijo je srečno prestala v petek. Pritegnile so pa komplikacije in v soboto zjutraj 26. januarja jo je ugrabila neizprosna smrt. V nedeljo popoldne so jo pripreljali domov. Popoldne ob 5 je bil pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo ljudi s sočutjem do njenih svojcev, katere je zadeba s smrtnjo pok. Ivana tako težka izguba. Naj počiva v miru.

Za SPD. Na občnem zboru društva delovnjik se je pojavil predlog, da se 10 deležev zadruge Planinski dom odstopi podružnici SPD v Tržiču. Navzoči podpredsednik podružnice SPD je izjavil pomislek in predlagal, naj se s tem sklepom počaka do prihodnjega občnega zборa SPD, češ, ne ve se še, v kakšne roke bo prišla podružnica, ali bo ostala še v gospodarskih rokah ali ne. Navzoči člani pa so ugotovili, da gospodarski položaj v rajonu tržičkega planinstva ni prav rožnat in naj se deleži podare podružnici SPD, da se tako stvar za društvo delovodij enkrat likvidira, ker drugače zna društvo še kaj doplačati.

Igra. Jugoslovanska strokovna zveza v Tržiču priredi na svečnico ob 8 zvečer v našem domu veseloigro Sluga dveh gospodov.

Predavanje. V pondeljek 28. januarja ob 8 zvečer je imel zanimivo predavanje g. prof. Janko Mlakar o potovanju po Sredozemskem morju in slovitih obmorskih pristaniščih po raznih državah ob Sredozemskem morju. Kako je predavatelj priljubljen, je pokazala udeležba. Dvorana je bila nabito polna. Predavatelj je kakor vedno tudi to pot poskrbel, da je bilo smeša dovolj.

SENCUR

Na Visokem je predzadnjo nedeljo zavrela kri sicer tako mirnim in trezim fantom. Sovražna iskra je užgal prepir, iz katerega se je razvil tepež, ki je besnel tako dolgo, dokler nista obležala na tleh dva ranjence, od katerih so enega takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Ali je tega treba!

Solska mladina pripravlja pod spremnim vodstvom gd. Milene Pirčeve za cvetno nedeljo bajeslovno mladinsko igro „Kralj Matjaž“.

Zalostna obletnica. 29. januarja se je vršil v cerkvi žalni pomen po tragično preminulem Janezu Moharju, o čemer je izčrpno poročal Gorenjec v 1. številki lanskega letnika.

G. svetnik Blaž Grča obhaja jutri svoj 89. godovni dan. Cetrtič že goduje kot bisernik, tako da mu sedaj manjka le še pičli dve leti do železnega jubileja. Vsa fara željno pričakuje tega veselega slavja. Ne motimo se, če trdimo, da ga šenčurska cerkev, odkar stoji, še ni videla in ga tudi poslej ne bo zlahka doživila, samo če se izpolni naše veselo upanje. Gospod konz. svetnik Grča je še vedno čil po telesu in po duhu. Redno mašuje, spoveduje, tolazi bolnike in posveča vso pažnjo javnim kulturnim prireditvam. - Velikemu narodnemu delavecu, zaslужnemu borcu za Jugoslavijo in našemu dobremu duhovniku želimo še mnogo srečnih let do skrajnih mej človeškega življenja.

VODICE

Da ne bo očitkov, da v Vodicah ni nič novega, da vse spi, radi tega se danes spet oglašamo.

Občni zbor. Nedelja 27. januarja je bila dan občnih zborov in iger. Gasilska četa Vodice je imela svojo letno skupščino. Lani se je že govorilo, da bodo nabavili motorik, zdaj pa je vse utihnilo. Gotovo so preložili. — Gasilska četa Sinkov turn je priredila igro „Sin“, ki je bila dobro obiskana. Igravci so dobro igrali, za kar so želi priznanje. — Letne skupščine pa menda ne bodo imeli preje, da se razvozljata vozeli, ki so ga nekateri zavozlali. Eni ga nočejo, drugi ga ne morejo, tako da se zadeva samo zavzame.

Za neveste Hleb Š Kranj

Velik popust
slike, okvirji, ogledala,
steklenina, porcelan

ŠKOFJA LOKA

„Dve nevesti“. Na svečnico bo v društvenem domu zvečer ob 8 burka v treh dejanjih „Dve nevesti“. Nastopajo osebe našega kraja, kot Melhar, Močeradnik, Rožnik, sploh ima vsa igra značaj, da se godi v okolici Sore in po Osovniku. Ker bodo vloge v dobrih rokah, se hoste gotovo vsi od srca nasmejali. Naj povemo, da nastopijo Trdinček, Lovro, Viko itd. V nedeljo popoldne ob 4 pa se igra ponovi za okoličane. Vsi, ki ste radi dobre volje in želite smeha, pridite!

Vincencijeva konferenca se prav živahnio udejstvuje in pomaga, kjer more. Prav te dni spet v večji meri razdeljujejo izkaznice za nakup življenjskih potrebščin revnimi v občini. Posebno delavnost kažejo naše mestne članice, katere prav vneto podpirajo zastopnice iz vasi, ker se zavedajo, da je dolžnost nas vseh, podprtih one, ki jih je najbolj prizadel tok časa.

S. K. „Sora“ v Škofji Loki se prav vneto pripravlja na klubsko smuško tekmo. Ker ni bilo snega, so sklenili pohod z dincami na Ratitovec, ker smo pa te dni dobili dovolj snega, je delo za tekmo živahnio. Smuk!

Občinski proračun je bil pretekli teden *sem občanom v pregled. Več o njem prinesemo prihodnjici.

Umrli je oče našega organista in tajnika Ljudske posojilnice g. Mateka. Naše iskreno sožalje!

Blagajniško funkcijo pri gasilski četi v Škofji Loki je odložil g. Deisinger Zoran. Vzrok je baje preoddaljenost novega gasilskega doma.

NAKLO

Sprememba posesti. Prostov. gasilsko društvo ima namen na svojem zemljišču, na katerem stoji ogrodje za novo stavbo, ki zaenkrat še samo ščiti razpadajočo pritlično bajto, v boljših časih postaviti zgradbo v obče koristne namene. V ta namen je prikučilo še del sosedne stavbne parcele od posestnika Ivana Cankarja. Daj Bog, da bi se kmalu ublažila kriza, da bi enkrat le prišli do lastnega hrama za kulturne in gospodarsko-socialne ustanove. Stara šola ne ustreza več našim namenom radi premajhne dvorane in odras in še o tem gorovijo, da se bo moral uporabiti za učiteljsko stanovanje. Tako smo primorani misliti na nekaj novega. Včasih je bilo denarja za silo in bi se ta načrt lahko izpeljal, pa ni bilo korajže in uvidevnosti, zdaj pa dobre volje dovolj, pa samo s to gotovo nič ne opravimo.

Dvakratna predstava igre „Kadar mačke ni doma“ se je dobro obnesla, čeprav je bilo vreme tako neugodno. Pa tudi drugače: niti ene vloge, ki bi kaj „packala“. Poznalo pa se je igracem, da so pri večerni predstavi utrujeni. Zato svetujemo, naj bi se odslej vršila samo ena predstava, kar bo za vse bolje. Pohvalimo tudi mir in red med občinstvom, ki je tako z razumevanjem spremljajo življenje na odras. Pred začetkom posta pričakujemo še kaj, kaj novega, kaj posebnega, ker ste nas že razvadili.

Ženini in neveste!

Opozorjam Vas, da si nabavljate vse potrebno le v trgovinah, ki oglašujejo v našem listu.

Gospodarstvo Gospodarski program za dravsko banovino

Naše kmetijske zadruge

Naše zadruge so se kot steber osamosvojitev slovenskega kmeta porajale v najtežavnejših razmerah. Saj vemo, da so mogoci, ki niso bili niti narodno, niti socialno zavedni, kot nekaki nasledniki valpetov in graščakov stiskali naše ljudstvo in ga tako spravljali v svojo odvisnost. Narod pa je bilo treba dvigniti iz revščine in ga uvrstiti v krog zares naprednih narodov na severu in zapadu Evrope, sicer bi zginil s površja, ker bi ga udušila sila tujega ali potučenega kapitala.

To delo ni bilo lahko. Kapitalisti Slovenci v tistih časih nismo bili in še danes se ne more trdit, da bi imeli zavedni Slovenci pravega kapitalista v svojih vrstah. Saj so končno skoraj vsi, tudi premožni Solvenci, tudi tisti, ki so de-nacionalizirani po duhu, izšli iz kmetov, kjer pa vlada revščina. V kolikor pa se more danes govoriti o bogastvu posameznih zavedenih Slovencov, so do malega vsi prišli do premoženja s pomočjo kreditov v naših slovenskih denarnih zavodih, kamor je naš človek vlagal gol-dinar ali krono ali dinar za dinarjem. Le redke so bile izjeme, da bi si mogel opomoči zaveden Slovenec z nešlovenskim izposojenim denarjem. Vsi ti premožnejši sloji so se tedaj mogli dvigniti na podlagi narodnega kapitala, deloma lastnih sredstev, pa znanju in pridnosti.

Tako je vse do zadnjih časov naš denar opajal naše gospodarstvo v celoti. Vsemu temu razgibanemu gospodarskemu življenju, ki je dvignilo narod moralno in kulturno, zlasti pa tudi nacionalno, je bilo naše kreditno zadružništvo pravi temelj.

Zadnje čase pa so nastopile v Sloveniji struje kapitala, katerim tako delovanje in tak vpliv ljudskega denarja ni bil po volji, ker je preveč osamosvojil široke ljudske sloje izpod vpliva neslovensko orientiranega kapitala, kateremu žal služi tudi nekaj Slovencev. Zlasti so jih bile na poti baš kreditne centrale, ki so jih poskušali z vsemi sredstvi uničiti, oziroma vzeti v svoje roke. Ker pa je bil to le pretrprehore in se jih ni posrečilo zavojevati central, so se spravili nad manjše edinice in ustvarili zlasti s tem — nezaupanje. Pa tudi dejansko so poskušali razbiti krajewno zadružništvo in znani so primeri, ko se je v protislovju z zakonom o pospeševanju kmetijstva, živinoreje in zadružnim zakonom pospeševalo živinorejska društva.

Iz teh vzrokov je razumljivo, da tudi ljudski kapital, zbran po njegovih zavodih, ni mogel oplajati gospodarstva, najmanj še v tej smeri, da bi zadružne mogle ta kapital naglati v produktivne svrhe lastnega zadružništva. Če pa hočemo dejansko cel narod gospodarsko osamosvojiti, ne bo kazalo ubrati prav nobene druge poti, kot je to zarisana z narodno obrambnim gesлом: „Svoji k svojim!“ ali tudi: „Naš denar v naša podjetja!“, ljudski denar v ljudska podjetja, pa če je to kakemu sedanju

všeč ali ne! S tem se ne bodo sčasoma opomogle le naše vasi, ampak tudi mesta; domači kapital, ki bo ustvarjal nove dobrine, pa bo nudil obstoj tudi številnim nezaposlenim, omogočil ustavljanje novih družin in s tem krepil narodno moč ter dvigal in opljal sploh vse gospodarstvo. Kdor pa ruši zadružništvo, ta ruši državo, pa čeprav se trka na prsa.

Gorenjsko mlekarstvo

Kdor pozna gospodarske razmere v državi, bo uvidel, da imamo Slovenci, posebno še Gorenjci, kako malo izbire glede gospodarskih panog, ki smo jih v stanu v kmetijstvu uspešno gojiti in bi ne imeli tekme po ostalih predelih naše države; nekatere dosedanje kmetijske panoge pa sploh ne bodo mogle dalj časa vzdržati, ker je naša proizvodnja predraga.

Kriza našega gospodarstva je neverjetno huda. Morda se navidezno ne kaže tako, kot v resnicu je, ker naše javno življenje še zmeraj črpa iz preteklosti neko povprečnost, ki zbrajajo v pogledu v težko resničnost slabega stanja našega kmeta. Vemo pa, da se ravno v težkih časih ustvarjajo podlage za boljše čase; zato moramo skrbno paziti, da ne zaostanemo, temveč stojimo v ospredju v borbi za boljše čase, ker se bo tudi sedaj pokazalo, da kdor prej pride, tudi prej melje.

Ker imamo Gorenje jako malo izbire v kmetijskih panogah, je pa tiste, ki imajo pogoje za uspešen razmah, treba tako spopolniti, da nam bodo omogočile primerno življenje.

Prav bi sicer bilo, da bi doma pridelali vse, kar rabimo. S tem bi se pa danes še ne dalo živeti. Ker nam torej ne zadostuje samo to, kar potrebujemo za hrano, ker bi tudi pridelovanja obleke (platna) ne bilo mogoče, je torej nujno, da gojimo take pridelke, ki pri nas res uspevajo in s pomočjo katerih pri prodaji vtržimo denar za nabavo potrebščin, ki se jih pri nas ne izplača pridelovati, in za kritje drugih potrebščin.

Najvažnejša kmetijska stroka je gotovo v zvezi z živinorejo mlekarstvo. Vedeti pa moramo, da nimamo mi sami pogojev za razvoj mlekarstva, temveč so za to panogu tudi mnogi drugi deli naše države zelo ugodni. Prav to nam mora biti jasen kažipot, da se mi v same sebe in v naše dosedanje delo ne zaljubimo in tako pozabimo, da nas drugi morejo dohititi in celo nadkriliti. Naš življenjski način je zaradi preteklega dela nekajliko višji, kot marsikje v državi, zato so naše potrebe tudi večje ter tako dražje in zato moramo za vsak naš pridelok zahtevati primerno višje cene ali pa več pridelati. S tem pa si sami ustvarjamo tekmo takih krajev, kjer se to more po nižjih cenah dobiti, oziroma ni pridelovalec za pridobitev pridelka vložil toliko žrtev kot mi. Ne kaže torej nič drugega, da na drug način prekosimo tekmece.

Za izpolnitven našega mlekarstva je treba delati z vso vnemo in modrostjo baš v naših prilikah, ko še ni drugod mlekarstvo organizirano ali je to mlekarstvo v rokah posameznikov (Hrvatska), ko si posamezna podjetja napsutujejo in tako slabijo svojo moč. Če bi zatiskali z organizacijo mlekarstva, je velika nevarnost, da se med tem pričnejo organizirati ostali deli za mlekarstvo ugodnih krajev, ki bodo nas kmalu dohiteli na izkušnjah, ki smo jih mi morali s težavo preboleli, ali če bi se zasebna podjetja, oziroma kmetovalci združili v

Ženini in neveste!

PRSTANE in razna darila dobite po najugodnejši ceni le pri znani tvrdki

B. RANGUS, zlator, Kranj



Sprejemajo se popravila
Kupujem staro zlato in
srebro!

velike zadruge, ki bi tako mogle na trg z velikimi množinami enotnega in prvorstnega blaga. Posledice si lahko predstavljamo, saj že danes čutimo deloma to nevarnost, ker prihaja mlekarško blago od drugod po nižjih cenah in v prvorstni izdelavi na naš trg.

Če si prav odkrito brez vsakih predskokov to predčimo, potem bomo jako lahko zavzeli proti našemu mlekarstvu in njegovemu zadružništvu kot kmetje pravilno stališče. Storiti moramo vse, da naše mlekarško zadružništvo ne bo nazadovalo, da ne bo obstalo na današnjem višini, temveč bo zavzelo ono mero, pošenbo notranjo discipliniranost, ki je za razvoj mlekarškega zadružništva neobhodno potrebna.

Z vso resnostjo in kritično moramo presojati naš položaj in zato skrbeti, da bodo naše zadruge po posameznih krajih dosegale svoje namene. Priznavamo pa obenem napore naših zadružnikov in tem bo treba nuditi vso oporo s svetom in dejanjem.

J. O-k.

Ing. Jos. Skubic:

Urejanje nasadov

Kot smo na tem mestu že pisali, je le zračen nasad in zračno drevo temelj dobičkanosnega sadjarstva. Pri obravnavanju tega vprašanja smo poudarjali, da je za obnovo starih nasadov nujno potrebno redčenje nasadov in trebljenje preostalih dreves. Razumljivo je, da je tako preurejen sadovnjak polpodrtega drevja, vrhov, vej, mahov in lišajev treba očistiti. Vse to spravimo čimprej iz sadovnjaka, da s tem po končamo neštete škodljivce in si v sadovnjaku napravimo dovolj prostora za gibanje, zlasti za čiščenje vrtov na spomlad, ko bo že skopnel sneg.

V tej dobi je prvo naše delo, da še enkrat pregledamo, če smo pozimi delo pravilno izvršili. Zlasti ne trpimo starih štorov, ki jih pokopljemo, večjih ran na drevju, ki jih zamazemo.

Ce bomo čakali v tako urejenem starem sadovnjaku do pomladi, bomo videli, da bo razno ščavje in pleveli na pomlad še vedno prevladovalo. Da ga čim prej zatrema, temeljito prevlecimo z ostro brano ves sadovnjak, pograbimo zbrani plevel, mahove in vejice. Obenem storimo tudi prav dobro, če po tem čiščenju sadovnjak takoj, ko sneg skopni in smo sadovnjak očistili, vsaj deloma poapnenimo, kar bi bilo sicer boljše napraviti že jeseni. Na vsa mesta, kjer je ruša trave preredit ali pa tam prevlačujejo pleveli in ščavje, posejmo mešanico žlahtnih trav in detelj. Po apnenju ali po setvi mešanice semen še enkrat prebraniamo navzkriž ves sadovnjak. Vid li boste, kako lepo bo odgnala trava in tudi o... Če imamo dovolj hlevskega gnoja, storimo pa, še bolje — seveda, če bo to čas dopuščal — da ves zimski čas, kadar je v sadovnjaku kopno in nam vejevje ne nagaja, kopljemo pod kapom dreves kolobarje, globoke 60 cm in široke vsaj 1 metr med prst pomešamo hlevski gnoj. To je toliko bolj potrebno, če drevje že dalj časa ni rodilo, je starikovo ali pa smo mu prizadejali mnogo ran. Z dobro prehrano dobra rast in hitro celjenje ran! Rodovitnost in rast in zdravje si bodo podajale roke v naše veselje.

Kakor hitro pa začne drevje brsteti ali everteti, storimo prav dobro, če drevje in travisce zalijemo z gnojnico kar povprek (500 l na 100 kvadr. metrov). Deloma jo lahko razvražamo že prej, takoj ko skopni sneg. Seveda, če smo apnenili, tega ne storimo prej, dokler ni apno dobro zavlečeno in ga ni že zemlja sama razkrojila. V tem slučaju počakamo z razvražanjem gnojnice vsaj 14 dni ali rajši še dalj časa. Teden bo prišla še bolj do veljavje. Glede morebitne uporabe umetnih gnojil pa bomo še posebej spregovorili.

TRG V KRAJU

Zivinski trg v Kranju. Zadnji ponedeljek je bilo na živinskem sejmu mrtvo. Za daljne kraje je bil dogon skoraj nemogoč radi slabega vremena. Mnogi pa, ki čakajo za nakup prasičev, so imeli visoki datum v mesecu in jim je bila kupčija onemogočena. Za ponedeljek pričakujejo bolj živahen dan. Cene so stalne.

Trg za živila ni bil dovolj založen, razen z jajci. Cena teh je znašala za 1 par Din 1.75. Pri tej ceni pa se opaža, da je glede na zimski čas mogoče le radi prehude konkurence kmeti samih ter seveda tudi prekupevalk. Dokler ne bo prodaja organizirana, bo to stanje trajalo dalje.

Zitni trg. V pšenici so od strani producentov malenkostne ponudbe, tako da se še vedno lahko računa z zvišanjem cen. Tudi moka je dražja in stane dobra znamka danes Din 280 za 100 kg franko Kranj. Nepričakovano se je podrazila tudi koruza, to pa le radi tega, ker se velike množine fižola izvažajo.

Fižol. Francija je dovolila Jugoslaviji kontingenč v višini 24 wagonov, poleg tega pa še izjemni kontingenč v višini 37 wagonov. Jugoslavija je dobila za prvo tromesečje kontingenč skupaj za 61 wagonov fižola.

Izjemni kontingenč smo dosegli na intervencijo naših oblasti v Parizu in to na vzpodbudo tukajšnje Kmetijske okrajne zadruge.

Krompir. Zaradi hudega mraza v južnih krajih naše države še vedno ni mogoče skleniti nobenih kupčij.

KLOBUKI

K L O B U K I

Veliča izbira klobukov

Cene konkurenčne!

V Vašem interesu je, da si ogledate zalogu klobukov pri

Albinu Jazbecu v Kranju
največja trgovina z izgotavljenimi oblekami na Gorenjskem.**MALI OGLASI**

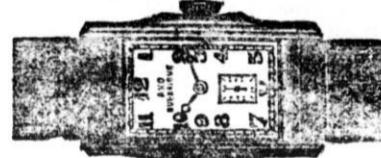
Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0.50 D. Najmanjši znesek je 6 D.

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonejc tapetnik, v hiši g. F. Ažmana.

Star baker, medenino in cink ter pločevino kupuje „Kovina“, Kranj.

Kupim stroj za šivanje čevljev „Spanks Brants“. Naslov v upravi lista.

Lepo solnčno stanovanje enosobno z vsem komfortom se takoj odda mirni stranki. Najprikladnejše za upokojenca. Naslov v upravi.

Samo Din 143—

Št. 995. Elegantna KROM zapestna ura s finim pravim švicarskim Anker kolesjem, v kamnih tekoča

Din 143—

Št. 996. Ista s svetlečim kazalnikom in kazalci

Din 154—

Št. 912. Žepna ura Anker Remontoir, pravi švicarski stroj, lepo ohišje, zelo dobra

Din 35—

Št. 913. Ista z radijem svetlobnim kazalnikom in kazalci

Din 45—

Triletno pismeno jamstvo. Nikak riziko. Zamenjava dovoljena, tudi se vrne denar.

Cenik zastonj in poštaine prosto.

H. Suttner, Ljubljana 9

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Usnjarska in čevljarska zadruga

Runo'

1.3.30.3. v Tržiču

priporoča sledeče lastne in zato najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah, kozine za pletere sandale usnje za površnike, boks, šver, juhtovino, galanterijsko usnje itd.
Obiščite nas!

Kmetijska okrajna zadruga v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Največja vnovčevalna zadruga na Gorenjskem

Kupuje od svojih članov krompir, fižol in vse poljske pridelke po najvišjih dnevnih cenah.

Prodaja svojim članom umetna gnojila, cement, koruzo, semena, krmila, moko, motorje in vse specijalno blago po najnižjih cenah.

Kmetovalci, bodite člani te zadruge!

Ženini in neveste!

Predno se odločite za nakup bale, pridite v našo trgovino in se prepričajte o najboljšem blagu in najnižjih cenah na Gorenjskem.

Sprejememo v račun tudi hranilne knjižice!

LOGAR & KALAN manufakturana zaloga

lastnik SRECKO VIDMAR, Kranj.

Po konkurenčni ceni

dobite močno in lepo izdelane smučarje, gozdarje, vse sportne čevlje kakor tudi najfinje čevlje za ples le pri znani domači tvrdki

FR. ŠINK - KRAJN **Andr. Černilec**
KRAJN — KOKRIŠKO PREDM. ŠT. 40

Vse čevlje napravim tudi po meri. Sprejemam vsa popravila. — Pridite in se prepričajte!

Ves svet je pod Vašo streho**s Philips radio aparatom**

katerega Vam dobavlja na mesečne obroke

Type 961 A po Din **115—**

„ 940 A „ **165—**

„ 836 A „ **265—**



B. ŠINKOVEC
KRAJN, Glav. trg

"SUPER-INDUCTANCE"

PHILIPS
RADIO

Največja radio industrija sveta.

Hranilnica in posojilnica v Kranju

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše.